

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**Opera Mystica V. Ac Mystici Doctoris F. Ioannis A Crvce
Primi Religiosi Discalceati Ordinis B. V. M. De Monte
Carmelo Et Seraphicæ Virginis Theresiæ fidelissimi
coadiutoris**

Juan <de la Cruz>

Coloniæ Agrippinæ, 1639

Cap. 11. Elucidatur propositio vndecima, Sanctorumque Patrum, &
illustrium Doctorum testimonijs corroboratur.

urn:nbn:de:hbz:466:1-37873

B.
Joannis
à Cruce

Opera
mystica
NVI
128

14.

Tandem doctrinam hanc in sensu explicato docent plures Theologi, videlicet Ioannes à Iesu Maria tract. 2. de schola orationis dub. 46. Thomas Sanchez lib. de Matrimonio disp. 45. num. 4. vbi ex communi Doctorum sententia, inter occasiones, ex quibus sine culpa nostra oriri solent motus inhonesti, & turpes, numerat occasionem, sic inquit: *Constat inter omnes Doctores, quoties pollutio sequitur prater intentionem ex aliqua causa necessaria, vel conuenienti corpori, vt est cibus, vel potus moderatus, aut animi, vt orare, studere, &c. nullam esse culpam non desistere à causa illa, &c.* Quod idem alij Doctores asserunt, ac denique id ipsum docet, approbans hanc propositionem Mystici nostri Doctoris, Magister Basilius Legionensis in Defensorio sæpè citato, propositione 18. & ideo nulla potest rationabilis suspicio suboriri de huius doctrinæ veritate, & feceritate, neque turpis error Illuminatorum potest ex vi huius propositionis Mystico nostro Doctori imputari cum potius, vt demonstratum est, huic errori in hac eadem propositione omninò aduectetur, eundemque in suis libris passim damnet, quatenus frequentissimè rigidam mortificationem internam, & externam, bellumque continuum contra carnem, & sanguinem, efficaciter suadet.

CAPVT XI.

ELVCIDATUR PROPOSITIO VNDECIMA,
Sanctorumque Patrum & illustrium Doctorum
testimonijs corroboratur.

1. **D**EVENIAMVS iam ad vndecimam propositionem, quæ notata fuit in Mystico nostro Doctore, habeturque lib. 2. operis inscripti *Nox Obscura*, c. 16. in principio, vbi sic inquit.

Obscuritas, de qua hoc loco loquitur anima, circa appetitus & potentias sensiuas interiores & spirituales (sicuti iam diximus) versatur, qua omnes in Doctrina ista in suo lumine naturali obscuratur: vt hoc lumine repurgato, possint supernaturali lumine illustrari. Appetitus siquidem sensiuus & spirituales consopiti sunt & mortificati, nec valent rem aliquam siue diuinam, siue humanam dulciter degustare, affectus animæ oppressi & coarctati, nec sese mouere aut aliquid rei inuicem possunt imaginatio ligata, nec aliquem discursum aptum formare potest: memoria exstincta: intellectus obtenebratus, & quod hinc sequitur voluntas etiam arida & angustiata, vniuersa potentia euacuata, & super omnia densa quadam & onerosa nube animam premit, qua illam coarctat, & quasi à Deo alienat.

§. I.

Doctrina huius propositionis Sanctorum Patrum, & illustrium Doctorum testimonijs confirmatur.

2. **P**ROPOSITIONEM hanc ideo aliqui difficilem & duram, minusque veram existimauerunt, quia censent animas iustas ad Dei vnionem media oratione, & contra-

platione tendentes, nequaquam in tot tantisque spiritus angustijs, amaritudinibus, anxietatibusque à Deo constitui, sed potius faciliori, ac suauiori via duci, prædicta; angustias non nisi peccatoribus in suorum vitiorum pœnam euenire.

Cæterum hæc existimatio experientia defectum manifestè indicat, cum potius ij, qui huiusmodi animas iustas, & ad summam perfectionem aspirantes, spiritualiter tractant, plerumque veritatem huius doctrinæ in eis experimento comperiant, quia re vera confusus Dei stylus est medijs his amaritudinibus, internisque angustijs, & afflictionibus animas sibi charas purificare, sicut in igne purgatur aurum, & argentum, vt sic iam purificatæ, & mundatæ, atque à semetipsis omnino quasi deficientes, cum Deo, qui summa puritas est, perfectius coniungi, atque in ipsum transformari valeant, & ita adimpleatur illud Prouerb. 17. num. 3. Sicut igne probatur argentum, & aurum camino, ita corda probat Dominus.

Vnde doctrinam hanc communiter docent SS. Patres, inter quos Diu. Bernardus lectm. 3. de Resurrectione, loquens de personis, spiritualibus exercitijs pœnitentiæ deditis, sic inquit. Sunt quibus nondum surrexit Christus, qui in laborum anxietate, & afflictione pœnitentiæ morte afficiuntur tota die, nondum spirituali consolatione recepta, sed nisi breuitati fuissent dies illi, quis posset sustinere, &c.

Consonat D. Gregorius lib. 3. moral. cap. 15. explicans illum Psalm. 40. Vniuersum stratum eius verasti in infirmitate eius. Super quem locum sic inquit: Cum enim quisque curis secularibus fatigatus, deserere per diuinam gratiam huiusmodi itinera laboriosa compungitur, cogitare solet quomodo præsens vita desideria fugiat, & ab eius laboribus requiescat, sibi que mox desiderata quietis ordinem querit, & velut quoddam stratum, sicut à cunctis laboribus cessationis lucem inuenire concupiscit, sed quia in hac vita adhuc homo positus in cuiusvis ordinis loco, in cuiuslibet secreti secessu, viuere sine tentationibus nullatenus potest, plerumque in id, quod ad requiem constituitur, maior dolor tentationis inuenitur. Vnde, & rectè per Prophetam dicitur: vniuersum stratum eius verasti in infirmitate eius, ac si diceret: omne quod quis sibi parauit ad requiem, hoc ei inuasti occulto iudicio ad perturbationem: Quod pio quidem Dei consilio agitur, vt huius peregrinationis tempore electorum vita turbetur, &c. Et post pauca concludit: Vnde electis suis ad se pergentibus Dominus huiusmodi iter asperum facit, &c. Has autem afflictiones, & tribulationes specialiter personis contemplatiuis euenire docuit idem Gregorius lib. 2. in Ezechiel. homilia 14. ibi: Hinc est, quod plerumque qui plus in contemplationem rapitur, contingit, vt amplius intentione fatigetur, sicut quibusdam sæpe contingere bene proficientibus solet, quorum mentem, dum aut compunctio afficit, aut contemplatio super semetipsum rapit, statim etiam tentatio sequitur ne de his, ad quæ rapta est extollatur, nam compunctio, vel contemplatione ad Deum erigitur, sed tentationis sua pondere verberatur ad semetipsum, quatenus tentatio aggrauet, ne contemplatio in se, &c. Et lib. 20. Moral. cap. 19. explicans illud Iob 30. Non fuit qui ferret auxilium, sic de hac re loquitur: Qua itaque ratione nunc dicitur non fuit qui ferret auxilium, nisi quia Omnipotens Deus eos quos in æternum diligit, aliquando ad tempus relinquit, sanctos eorum suos Dominus inueniendo adiuuat, relinquendo probat, donis firmat, tribulationibus tentat, vnde rectè quoque per quendam sapientem dicitur, in primis elegit eum, timorem, & metum, & probationem inducet super illum, & excruciat illum in tribulatione doctrina sua, donec tentet illum in cogitationibus illius, &c.

B.
Joannis
à Cruce

Opera
Mystica

NVI

128

4.

Accedit D. Bonauentura de 4. processu Religionis, qui postquam in 3. processu & in 1. cap. processus 4. ostenderit qualiter Deus consolationes spirituales incipientibus infundat; statim à c. 2. incipit enarrare graues tentationes, & angustias, quibus proficientes premit, vt ad perfectionem secure pergant, & ideo plures tentationum species enumerat, inter quas Prima est (inquit) subtractio, & inopia deuotionis, subtractio ergo singulari refugio homo quodammodo inermis expositus est hostibus tentationum, & ideo pauidus efficitur, & pusillanimis. Deinde verò ad 3. tentationum speciem accedens, sic inquit c. 4. Ex hoc sequitur alia tentatio, scilicet fastidij, qua fastidit homini omne bonum, & ad eum orare, legere, meditari, & ad eum audire bona, vel loqui, vel operari, vel interesse diuinis etiam, qua sine graui labore possit facere. Et post pauca subiungit: Hæc tentatio fastidij, dum non habet in spiritualibus delationem, & in carnalibus consolari renuit, sic nunquam inueniens refugium malo maiore confirmatur. Et ulterius progrediens in cap. 5. grauiorem aliam tentationis speciem assignat his verbis: Sequitur alia tentatio grauis impatientia contra Deum, quare tam durus, & inmeritorius sit tribulatio, quare tam parcus in dando gratiam egeno, & tam anxie petenti, & tam importune pulsanti? Et hæc tentatio quandoque tam valida est, quod quasi insanit homo, & palpat ex vehementi mœre, quia ibi non inuenit solatium, quod deberet esse vnicum refugium in oratione, & in tanta suppositione. Et in eodem capite sic concludit: Calum quasi æneam sentitur, &c. Ac tandem in cap. 7. de alijs acerbissimis tentationibus mentionem faciens, sic inquit: Acerbissima tentationes videntur, hæc in fide catholica, & desperatio de Dei misericordia, & spiritus blasphemia contra Deum, & Sanctos, & tentatio inferendi sibi manus, & se perimendi, & quadam perplexitas querulosa conscientie medicinale consilium non admittendi, &c.

5.

Id ipsum optime ostendit exemplum, & doctrina S. Mat. nostra THERESIE, de qua Reuerendissimus Fr. Didacus de Yepes Episcopus Tiraconensis eius Confessarius in eius vita lib. 1. cap. 12. sic refert: In his etiam tenebris se abdebat demon, & eius poenit multo maiores addebat, mille impietas ei representando, vt persuaderet eam à Deo separatam, & improbatam esse, idque tam sensibili atque intolerabili spiritus angustia, vt nulli rei apertius comparari posset, quam poenæ & supplicij damnatorum in inferno: nulli enim in impetuosa hæc tempestate consolationibus reficiebatur, gratia quoque adeo latebat & abscondita erat; vt ne minimam illius scintillam cerneret, imo nec vnquam habuisse arbitraretur, quin imo bona qua alim egerat, & fauores, quos à Domino ante hæc receperat, vt somnium & phantasma videbantur: solum cernit multitudinem suorum peccatorum & defectuum, & reducebat nonnunquam Deus animam eius ad tales angustias, vt è cælo ei præter afflictiones nihil accideret, perimide ac si Deus ei terga vertisset, & à se recedisset, aut illi inimica foret, &c. Et post pauca subiungit: Si quid solatiij causa recitabat, erat ac si non recitaret: imo nec quod recitabat, intelligebat, nec se ipsam quidem, quod etiam in vocalibus precibus accidebat, nam ad mentalem insistentiam oratione, tempus erat importunum, vtpote potentijs tunc penitus ad eam indispotis: imò maioris damni, & nocenti occurrat solitudo, quod aliud peculiare tormenti genus erat; ex alia vero parte nullius presentiam uocabat, & iniquum admittebat: & ita, etsi magnam sibi vim inferret, aded tamen graue tedium præ se ferebat, & amaricationem, vt facile poenam & promereri illum afflictionem quis aduertere posset &c.

(†)

Insigni Sanctæ Matris nostræ THERESIÆ
testimonio id ipsum demonstratur.

SED melius erit id ipsum eiusdem S. Matris nostræ THERESIÆ verbis ostende-
re, ipsa namque cap. 25. lux vitæ, sic inquit: *Sed cum sola essem, nullum amicum habens,*
cuius alloquio me ipsam solaret, non poteram vel orare, vel in libro legere; sed ob tantam tribulatio-
nem & timorem, ne forte mihi cacodæmon illuderet, tota inquietæ & afflictæ, plane nesciens quid
tandem de me factura essem (& hanc quidem angustiam aliquoties, imò sæpè sensi, sed nunquam meo
iudicio ita gravem & excessivam ac tunc) quatuor aut quinque horas in hoc statu manebam, ut ne à
terra mihi vilius, nec è cælo veniret solatium aut affligeret refrigerium, nisi quod Dominus me mil-
le inter periculorum timores consilium pati cerneret. Et cap. 1. Manl. 6. de hac re sermonem
etiam instituens, sic habet: *Quando vero insuper sequantur ariditates, aded quidem, ut nunquam
Dei recordata esse aut recordatur a deinceps vnquam videatur. & quando de illius maiestate aliquē
loquentem audis, perinde se habeat, ac si de aliquo qui adhuc procul inde abest, aliquid dici audiret;*
nihil vero sunt hæc omnia, nisi insuper illud accedat, quod se se non satis Confessarijs aperire ac decla-
rare, sed in errorem illos trahere ac decipere putet: & quantumvis quo ad hoc serio reflectat & vi-
deat ne quidem motum primo primum, quem non ijs aperiat, & esto ut quæ sit ei dicatur, nihil ta-
men inde iuuatur: etenim ita obsecratus est intellectus ut ad veritatem videndam potens non sit; sed
ad credendum dumtaxat, quod imaginatio ei representat & oggerit, tum quippe hæc ipsa domina-
tur, nec non ineptia, quas ei diabolus representare vult. Huic enim Dominus tunc proculdubio facul-
tatem concedit, ad eam probandum, eique persuadendum ipsam à Deo esse reprobatam. Multa quip-
pe sunt à quibus tunc impugnatur accedente tam sensibili acque intollerabili spiritus angustia, ut cui
ea à stimulari possit nesciam, nisi forte in inferno damnatorum pœnis & supplicijs: nullus enim hæc
tempestate durante consolationibus admittendis est locus. Deinde si librum aliquem esto vernacula
lingua scriptum ad legendum in manus acciperet, non magis illum intelligere poterat, quam si legere
nesciret, eo quod intellectus ad hoc tunc minimè dispositus erat, sed planè ineptus. At quid tandem a-
get misera hæc anima si quando ad multos dies in hac afflictione & miseria agere oportebit? nam si
horas recitet, perinde est ac si non recitaret (videlicet quantum ad ipsius solatium ac leuamen faciat,
quia id ad interiora eius non penetrat) nec quid recitet intelligitur, ut nec ipsa se, esto vocale sit, quod
recitat, nam ut mentalem instituat, tempus hoc opportunum & conueniens non est, quod facultates
anime ad eam neutiquam dispositio sint, porro ut quis quod tunc patitur, verbis exprimat (ut verum
fateri) est proorsus impossibile: sunt namque angustia & pœna spirituales, qua quo dicantur nomine,
vix quiquam ferat &c. Quibus in verbis spirituales hæc tempestatem, amarissimamq;
afflictiones optimè depingit, ac fere coincidunt eius verba cum verbis Mystici nostri
Doctoris in hac propositione.

Hæc autè referens citat. Episc. Tirasiensis vbi supra, sic subiungit: *Hi labores & an-
gustia duobus annis durarunt, et si nō semper in eadē intensione & eodē modo. Est ordinaria via hæc a-
riditatis & obscuritatis in magis sanctitatis viris; nec non maxime laboriosa ac terribilis huius con-
uersantur cum Deo: cum n. in intimo anima se abscondat, & quasi in nube quædam & tenebris obscuris
lateat, ex altera autē parte omnē di. cursum intellectus & gustus, nec nō delectationē seu affectū volun-
tatis ab eis auferat, ut sicut sibi in deserto seu solitudine & obscuritate maxima sine Deo morari: et si
ve. um sit Deū tunc maxime presentem esse, licet magis lateat, per hæc tenebras in quibus anima iacet*

B.
Joannis
à Cruce

Opera
Mystica

NVI

124

operando, & expurgando eam ab imperfectionibus, ut sese dignam reddat. Beatus ille S. Franciscus adeo per duos annos afflictus fuit (ut eius refert historia) & quandoque ita fatigatum, & desolatum se sensit, ut nec cuiusquam fratris colloquium pateretur. Res sane certum est hanc solitudinem, tenebras, & derelictionem à Deo, maximam esse crucem, quam sancti experiri vniquam possint.

8. Id ipsum testatur sublimis ille Doctor Mysticus Taulerus sermone vnicoin fecho plurimorum Martyrum, sic inquit : Ad verum Dei amorem duplici via pervenitur, prima est delectatio affluentis gratia Dei ; altera via resignationis, & crucis, seu afflictionis est, in omni homo spirituali solatio privatur, estque hac via ariditatis, & siccitatis devotivae, &c. (& infra) habent autem curas, & angustias multas in hac vita, adeo ut saepe ignorent, quo se, pra huiusmodi mororibus, vertere debeant, & nuda dumtaxat fidei, spei, charitatis, in obscura quadam caligine innitentur. (Et infra) Cumque manus adhaerent studio, & conatum adhibent, multo adhuc intus aridiores, & lapide duriores efficiuntur, ita ut nonnunquam vix ferant patienter, & magis magisque animo desiciantur, exerceanturque. (Et infra) Videtur autem illis non posse se non offendere Deum, vel per impatientiam, vel per desperationem, v. l. animi gravitatem, seu mororem, id vero dolent ex animo, cum odio habeant omnem iniquitatem, &c. Et post pauca de eisdem, sic subiungit : Vellent etiam, & perciperent ex animo vitia sua exstipare, ac vincere, & exercere virtutes, sed non possunt, quod ipsum, & huiusmodi tantos interdum dolores, curas, angustias intus eis parit, ut sibi infernales penas pati videantur, id vero ex ingenti cordis ipsorum erga Deum amore, & fidelitate eis accidit, tamen si id ipsi de se ignorent. Vnde omnium, quos mundus habet se felicitissimos reputant, cum tamen coram Deo purissimi sint. Aliaque ad hoc propositum, tam ibi quam serm. 3. Dominicae post Trinit. & ser. vnicoin Dominicae quinquagesimae subiungit.

9. Eandem doctrinam tradit Rusbrochius de ornatu spiritualium nuptiarum ca. 20. dum sic ait : Exiens igitur homo iste, miserum ac desolatum sese conficit. Hic iam omnis avaritia astus imperius, & impatientia interit, & refrigescit, & feruens aestus transit in autumnum : & opes omnes in ingentem inopiam commutantur. Tum vero ex quadam erga se ipsam commiseratione, querulas reddit voces, quoniam amoris astus compunctio, laus, & gratiarum actio iucunda abscesserunt, ubi nam consolatione interna, intimo gaudio, & gustu sensibilibus delectatus sit, & qui tandem validus amoris astus, & dona omnia vniquam precepta, ita penetraverint, nec secus iam cum illo agitur, quam cum homine tridito, sed qui postea scientiam, & operam omnem perdidit. Interim saepe numero ob huiusmodi iacturam natura perturbatur, & dollet, quandoque etiam Dei permissu homo sic desolatus insuper terrenis spoliatur rebus, aut amicis, & cognatis, & à creaturis omnibus derelinquitur ; & quidquid habet sanctitatis in obedientiam abis, ac nihil penditur, totamque vitam, & omnes eius actus in peiorem partem hominis interpretantur, contemnitur item, & despicitur ab ijs omnibus, quibuscumque vivit, interdum quoque diversorum generum morbis corripitur, aut tentationibus corporalibus, vel quod omnium gravissimum est, spiritualibus saigatur. Sub hac igitur tanta paupertate constitutus iam casum ventis incipit, & quadam pulsatur dissidentia, qui est extremus, & ultimus terminus, in quo, extra desperationem, in gratia persistere quis possit.

10. Accedit Dionysius Carthusianus de remedijs tentationum lib. vnicoin ar. 35. ubi sic ait : Videns Satan nequissimus quosdam se non posse vincere per tentamenta, & peccata carnalia, nec per ea quibus naturalis ratio contradicit, talibus solet tentationes ingerere de quadam infidelitate, aut hastitatione circa veritatem fidei Christiana, quosdam incitat ad imaginandum

turpiter de Christo, & Virgine gloriosa, vel ad cogitandum indecenter, ac indignè de Deo, siue ad blasphemandum, aliquos verò tentat, vt sibi ipsis manus injiciant violentas, ex animi merore, desperatione, aut radio vita; aliqui demum tentantur mira quadam mentis ariditate, ita quod celum aneum eis videtur terraque ferrea, & apparet eis quod sunt presens, &c. Idemque docet dialog. de instruct. nouitior. art. 4. & 5.

Consentit Venerabilis Frater Ildephonsus de Orozco libro secundo suarum confessionum, sic inquit: *Labores corporis se habent ad instar scituum in muris ciuitatis, qui quasi ab extra feriunt, at tentationes spiritus feriunt & vulnerant intima, & sentiuntur viuacius.*

Quod etiam optimè docuit noster Ioannes à Iesv Maria in schola orationis tractatu 2. dub. 45. vbi sic querit: *Quomodo ea se anima in oratione geret, qua summam quandam difficultatem sentit, vt vel vnum cum Deo loquatur verbum, idque propter odij, impietatis, blasphemiam & dissidentiam & alias multas, quibus eo tempore exagitur, tentationes, vel etiam scrupulorum, aliaque id genus, qua impediunt, quo minus sese Domino Deo applicare queat.* Et tractatu 4. num. 10. sic subiungit: *Circa tentationes autem blasphemiam notandum est furiosus diaboli conatus & contentio, ipsos Dei seruos in magnas impatientias contra sua instigatione precipitare solent. Tentatio hæc, quantum quidem intelligere potui, sola venire non solet, sed etiam vt plurimum comitantur ingens quedam mœstitia interior, tentatio ad desperationem, Dei odium diuine gratie contra castitatem vexationes cuius rei causa est, quia cum inferior hominis portio se grauius essetam, omnique consolatione & voluptate carentem cernit; aduersus rationem, & consequenter aduersus Deum, instar furens canis, eo immanius & atrocius insurgit, quo à diabolo magis instigatur &c.* Et infra, *Vnde tunc horrenda quedam cogitationes oboriuntur, quin etiam subinde in verba intemperantia ac dura homo prorumpit, sed solent hæc esse inuoluntaria & ineliberate effundi, propter tentationis impetum ac vehementiam, &c.*

Tandem hanc eandem doctrinam tradunt, & approbant communiter spirituales Magistri, vt Magister Auila tractatu 3. epist. spiritual. fol. nobis 154. Balthazar Aluarez, cuius circa hanc rem doctrinam refert, & approbat in eius vita Ludouicus à Ponte cap. 50. Aluarado in arte Bene Viuendi, lib. 2. cap. 52. Gerson lib. 3. de imitatione Christi cap. 55. ac tandem approbat in proprijs terminis propositionem hanc Magister Basilius Legionensis in Defensorio citato propositione 24.

Ex quibus omnibus satis constat id, quod initio huius cap. diximus, scilicet propositionem hanc, solum posse videri difficilem, aut minus veram ijs, qui & experientia, & Sanctorum Patrum spiritualiumque Doctorum lectione caruerint, cum ostensum sit, eandem prorsus apud ipsos reperiri, sapissimèque eam in personis iustis, & sanctis verificari.

C A P V T XII.

ELUCIDATVR DVODECIMA PROPOSITIONE, & Sanctorum Patrum testimonio corroboratur.

SEQUITVR iam elucidanda duodecima propositio, quam habet Mysticus noster Doctor in lib. 2. operis, quod inscribitur Nox Obscura cap. 24. vbi loquens de dispositionibus ad diuinam vnionem requisitis, sic inquit.